



Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

16.05.2022. Nr. 1.7-2/440

Uz 14.04.2022 Nr. 3.1.1.8/2022/1431-N

Ludzas novada domei

Par SIA "Kārsavas namsaimnieks"

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Ludzas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) vēstuli, kurā lūgts KP sniegt viedokli par Pašvaldības sagatavoto līdzdalības pārvērtējumu Pašvaldības kapitālsabiedrībās.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldība ir daļēji veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī konsultējusies ar komersantus pārstāvošo nevalstisko organizāciju Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (turpmāk – LTRK) un SO "LATVIJAS NAMU PĀRVALDĪTĀJU UN APSAIMNIEKOTĀJU ASOCIĀCIJA" (turpmāk – LNPA), saņemot tās atzinumu.

Līdz ar to šajā atzinumā KP sniegs viedokli par Pašvaldības veikto līdzdalības pārvērtējumu par SIA "Kārsavas namsaimnieks".

LTRK norādījusi, ka detalizētāks viedoklis par kapitālsabiedrību SIA "Kārsavas namsaimnieks" diskusijās ar LTRK biedriem netika izveidots, tāpēc aicinājusi Pašvaldību, lemjot par līdzdalības saglabāšanu SIA "Kārsavas namsaimnieks" u.c. kapitālsabiedrībās, ņemt vērā priekšnoteikumus, no kuriem vismaz vienam izpildoties, LTRK ieskatā, publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērsta brīvā tirgus nepilnības¹. Tāpat LTRK aicinājusi

¹ Sk. arī LTRK pamatnostādnes publiskas personas dalībai komercdarbībā. Pieejamas šeit: https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline-files/LTRK_pn_publick%20s%20p%20c%20rvaldes%20dal%20c%20abba%20komercd_0.pdf

pārskatīt kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk kapitālsabiedrības darbības nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru.

LNPAA sniegusi viedokli attiecībā uz namu pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšanu, norādot, t.sk., ka Pašvaldības pienākums ir veicināt dzīvokļu īpašnieku iesaistīšanos māju kopīpašuma pārvaldīšanā un māju pārņemšanu no pašvaldības. Pašvaldība šo funkciju var realizēt gan ar tās pārziņā esošo kapitālsabiedrību palīdzību gan izmantojot citus administratīvos resursus. LNPAA secinājusi, ka kaut arī Kārsavas pilsētas teritorijā dzīvokļu īpašnieki pārsvarā izmanto SIA "Kārsavas namsaimnieks" pakalpojumus, tomēr reģionālajā tirgū ir sastopami arī citi namu kopīpašuma pārvaldīšanas uzņēmumi un ir izveidotas vairākas dzīvokļu īpašnieku biedrības. Būtu vēlams Ludzas novadā aktivizēt namu pārvaldīšanas pakalpojumu tirgu plašāk iesaistot pašus dzīvokļu īpašniekus.

Pašvaldība ir 100 % SIA "Kārsavas namsaimnieks" kapitāla daļu turētāja. SIA „Kārsavas namsaimnieks” tika izveidots ar mērķi nodrošināt, no Pašvaldības autonomo funkciju izpildes izrietošos uzdevumus, t.i., sniegt iedzīvotājiem un uzņēmumiem (organizācijām) komunālos pakalpojumus. SIA "Kārsavas namsaimnieks" uz deleģējuma līguma pamata veic no Pašvaldības autonomo funkciju izpildes izrietošus pārvaldes uzdevumus:

- 1) daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošanu un pārvaldīšanu;
- 2) ūdensapgādi, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu;
- 3) siltumapgādes pakalpojumu organizēšanu;
- 4) teritorijas labiekārtošanu un sanitārās tīrības nodrošināšanu.

Pašvaldība norādījusi, ka, pamatojoties uz 2021. gada pārskata datiem, ieņēmumu sadalījums pa pakalpojumu grupām ir šāds:

- ieņēmumi no telpu īres un apsaimniekošanas 19 %, no tiem 2 % no kopējiem ieņēmumiem ir Pašvaldības finansējums par pašvaldībai piederošo dzīvojamo un neapdzīvojamo telpu apsaimniekošanu;

- ieņēmumi no izpildītajiem darbiem 5 % (santehnisks, elektromontāžas, būvniecības darbi, ūdens skaitītāju uzstādīšana), kas galvenokārt tiek veikti pamatojoties uz daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju vai īpašnieku kopsapulces pieņemtajiem lēmumiem, tai skaita dzīvojamās mājas, kur ir pārņemtas pārvaldīšanas tiesības un ka apsaimniekotājs ir izraudzīts SIA "Kārsavas namsaimnieks";

- ieņēmumi no ūdensapgādes, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas 11 %;

- ieņēmumi no siltumapgādes pakalpojumu organizēšanas 39 %;

- ieņēmumi no teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības nodrošināšanas 18 %;

- citi ieņēmumi 8 % (ieņēmumi no sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, ieņēmumi no gāzes saimniecības, nomas maksa par nekustama un kustamā īpašuma izmantošanu u.c.).

Lielākā ieņēmumu daļa no saimnieciskās darbības ir par sniegtajiem pakalpojumiem par siltumapgādes pakalpojumu organizēšanu, kas ir pašvaldības funkcija – nodrošināt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus.

Papildu maksas pakalpojumi galvenokārt ir saistīti ar pamatpakalpojuma sniegšanu un ekonomiski pamatoti ar piedāvāto darbu izpildes izmaksām, kas nodrošina sabiedrībai iespēju saņemt drošu un kvalitatīvu pakalpojumu par ekonomiski pamatotu cenu. Kapitālsabiedrības darbība nekavē, neierobežo konkurenci un neliedz citiem tirgus dalībniekiem piedāvāt dzīvokļu īpašniekiem atbilstošas kvalitātes pakalpojumus.

1. Attiecībā uz *daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošanu un pārvaldīšanu* Pašvaldība norādījusi, ka šis darbības veids ietver:

- 1) dzīvojamo māju ekspluatāciju un uzturēšanu, pārvaldīšanas procesus, kur

pakalpojuma saņēmēji ir pilsētas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īpašnieki un pašvaldībai piederošo dzīvojamo telpu īrnieki (īres maksa);

2) dzīvojamo māju energoefektivitātes darbu organizēšanu/veikšanu (dzīvokļu īpašnieku, pašvaldības līdzfinansējums);

3) nekustamā īpašuma, t.sk. piesaistīto zemes gabala daļu uzturēšanu un apsaimniekošanu – pašvaldībai piederošas ēkas un būves (pašvaldības finansējums).

Pašvaldība ar pilnvarojuma līgumu ir noteikusi SIA "Kārsavas namsaimnieks" pildīt pagaidu pašvaldības pienākumu – pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai atbilstoši Likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septītajai daļai.

Pašvaldība norāda, ka SIA “Kārsavas namsaimnieks” saskaņā ar maksas pakalpojumu cenu noteikšanas kārtību, faktisko izdevumu un nākotnes prognozes analīzi, tiek noteiktas pakalpojumu cenas, kuras ir caurskatāmas, ekonomiski pamatotas ar pakalpojuma pašizmaksas aprēķinu un saskaņotas Pašvaldībā. Pakalpojuma cenu uzraudzība un kontrolējamība no Pašvaldības puses nodrošina pakalpojuma pieejamību visiem esošajiem un potenciālajiem lietotājiem, novērš draudus ekonomiski nepamatotam pakalpojuma cenu pieaugumam un pieejamības samazināšanas riskam. Pakalpojumiem nepiemēro pārdošanas veicināšanas paņēmienus, lai palielinātu pakalpojumu apjomu vai piesaistītu klientus, kas nelabvēlīgi ietekmētu tirgu un konkurences situāciju.

SIA “Kārsavas namsaimnieks” pārvalda un apsaimnieko 57 dzīvojamās mājas, (547 dzīvokļu īpašumi, no tiem 134 neprivatizēti) kopējā platība 27 286 m².

Konkurence gandrīz nav identificējama namu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanā dzīvokļu īpašniekiem, kas ir pārņēmuši dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesības (2 dzīvojamās mājas, 11 mājām ir lēmumi par pārņemšanu). Kārsavas pilsētā nav reģistrēti namu apsaimniekotāji, kuri sniedz dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumus. Aizņemtā tirgus daļa liecina par pašvaldības kapitālsabiedrības būtisku lomu pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā, jo tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā. Daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana dzīvokļu īpašniekiem, kas nav pārņēmuši pārvaldīšanas tiesības privāto tirgus dalībnieku kapacitāte ir atzīstama par nepietiekamu gadījumam, ja publiska persona izlems neturpināt līdzdalību. Pašvaldības ieskatā, SIA “Kārsavas namsaimnieks” darbība attiecīgo pakalpojumu sniegšanas jomā šobrīd uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam un novērš tirgus nepilnību.

KP ir izvērtējusi Pašvaldības iesniegto izvērtējumu un attiecībā uz SIA “Kārsavas namsaimnieks” sniegtajiem nekustamo īpašumu pārvaldīšanas pakalpojumiem un norāda, ka, tās ieskatā, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējami VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktie priekšnoteikumi (tirgus nepilnība) vai arī pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septīto daļu, kas var tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu.

Ņemot vērā Pašvaldības sniegto informāciju par tirgus struktūru daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Kārsavas pilsētas teritorijā, KP secina, ka SIA “Kārsavas namsaimnieks” darbība var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1.punktam, t.i., novērš tirgus nepilnību.

Vienlaikus KP norāda Pašvaldībai un SIA “Kārsavas namsaimnieks”, ka darbojoties šajā tirgū, regulāri jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma (turpmāk – KL) 14.¹ pantam². KP uzsver

² Konkurences likuma 14.1.pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājās spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>

SIA "Kārsavas namsaimnieks" kā publiskas personas kapitālsabiedrības un Pašvaldības īpašo atbildību, ievērot un nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci, neradot šķēršļus privāto komersantu komercdarbībai, kas vēlētos ienākt daudzdzīvokļu dzīvojamu māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Pašvaldības teritorijā.

Attiecībā uz dažāda veida pakalpojumiem, kas ir (var būt) saistīti ar namu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu (piemēram, santehnisks, elektromontāžas, būvniecības darbi, ūdens skaitītāju uzstādīšana, tīrīšanas darbības u.c.), KP norāda, ka, lai t.sk. veicinātu privātā sektora attīstību Pašvaldības teritorijā, būtu vērtējama plašāka privātā sektora iesaiste šādu pakalpojumu nodrošināšanā.

Nav atbalstāma publisku personu kapitālsabiedrību iesaiste pakalpojumu sniegšanā, ko pirmšķietami var nodrošināt privātais sektors, līdz ar to, Pašvaldībai un SIA "Kārsavas namsaimnieks" būtu sevišķi rūpīgi jāvērtē nepieciešamība sniegt šāda veida pakalpojumus³, piemēram, transporta nomas, biotuaļu nomas u.c. veida SIA "Kārsavas namsaimnieks" maksas pakalpojumu cenrādī norādītos pakalpojumus.

Attiecībā uz papildpakalpojumu sniegšanu KP vērs Pašvaldības un SIA "Kārsavas namsaimnieks" uzmanību, ka, lai efektīvi izmantotu publiskas personas kapitālsabiedrības pamatdarbības veikšanai nepieciešamos resursus, papildpakalpojumu veikšana var būt attaisnojama, ja izpildās visi turpmāk norādītie kritēriji:

- 1) pakalpojumi būtiski neietekmē tirgu/konkurenci;
- 2) pakalpojumi ir racionāli un cieši saistīti ar pamatpakalpojumu;
- 3) pakalpojumi nodrošina resursu lietderīgu izmantošanu (veicina PPK maksātspēju);
- 4) pakalpojumi nav saistīti ar būtiskām investīcijām no PPK puses.

Attiecībā uz SIA "Kārsavas namsaimnieks" darbību *sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, gāzes saimniecības un elektroapgādes pakalpojumu nodrošināšanā*, darbojoties kā starpniekam šo pakalpojumu nodrošināšanā SIA "Kārsavas namsaimnieks" pārvaldītajām daudzdzīvokļu mājām, KP nav iebildumu, jo attiecīgie pakalpojumi ir saistīti ar pārvaldīšanas pakalpojumu nodrošināšanu.

2. Attiecībā uz *ūdensapgādi, kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu* Pašvaldība norādījusi, ka nav iespējams izvērtēt alternatīvas brīvā tirgus iespējas tiešā veidā (šo pakalpojumu nodrošināšanai), un tiešu konkurentu nav, šie ir tiešie "Kārsavas namsaimnieks" pamatdarbības pakalpojumi ar piesaisti (infrastruktūru) konkrētai teritorijai.

Pašvaldība norāda, ka, ņemot vērā, ka SIA "Kārsavas namsaimnieks" veic Pašvaldības autonomo funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, t.sk. pārvaldot ūdenssaimniecības infrastruktūru, kā arī to, ka SIA "Kārsavas namsaimnieks" minēto pakalpojumu sniegšanā darbojas dabiskā monopola apstākļos, un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama (ņemot vērā arī to, ka esošās infrastruktūras izveidei un rekonstrukcijai piesaistīti Eiropas Savienības (turpmāk – ES) finanšu instrumentu līdzekļi, tādējādi tā nav atsavināma vai nododama lietošanā citam komersantam), SIA "Kārsavas namsaimnieks" sniegtie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē un šo pakalpojumu izpilde saglabājama esošajā veidā un komercdarbība ūdensapgādes, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas jomā, ko nodrošina Pašvaldības kapitālsabiedrība, turpināma.

SIA "Kārsavas namsaimnieks" sniegtie papildu pakalpojumi, tādi kā dzeramā ūdens kvalitātes monitorings, notekūdeņu kvalitātes monitorings, kā arī pārdotā ūdens un novadīto notekūdeņu uzskaitē, apmaksas kontrole, ūdensmērītāju skaitītāju rādītāju kontrole ir uzskatāmi par papildu pakalpojumiem pamatdarbībai, lai nodrošinātu kvalitatīvu sabiedrisko

³ <http://karsavasnamsaimnieks.lv/wp-content/uploads/2021/06/Cenr%C4%81dis2021.final.pdf>

ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.

Pašvaldības ieskatā, SIA "Kārsavas namsaimnieks" pakalpojumu cenas nekropļo tirgus cenu politiku un sniegtie pakalpojumi neierobežo privāto tirgus dalībnieku ienākšanu brīvajā tirgus nišā, neierobežoti piemērojot pakalpojumu pārdošanas veicināšanas paņēmienus piesaistot potenciālos klientus.

KP atzīst, ka SIA "Kārsavas namsaimnieks" sniegtie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka SIA "Kārsavas namsaimnieks" veic pašvaldības autonomo funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Kārsavas pilsētas administratīvajā teritorijā. SIA "Kārsavas namsaimnieks" pārvaldītā ūdenssaimniecības infrastruktūra nav atsavināma vai nododama lietošanā citam komersantam, jo tās izbūvei un attīstīšanai ir tikuši piesaistīti ES finanšu instrumentu līdzekļi. Šādus pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā citi tirgus dalībnieki nepiedāvā.

Vienlaikus, lai novērstu konkurences neitralitātes riskus, SIA "Kārsavas namsaimnieks" būtu jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko pirmšķietami spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi, t.sk., piemēram, dažāda veida būvdarbu, remontdarbu veikšana u.c. (saglabājot avārijas dienestu).

3. Attiecībā uz *siltumapgādes pakalpojumu organizēšanu* izvērtējumā norādīts, ka Ludzas novada pašvaldības dome uzdod SIA „Kārsavas namsaimnieks” izpildīt likumā „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. punktā noteikto pašvaldības autonomo funkciju - organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus siltumapgādes jomā ietilpstošos uzdevumus, tai skaitā, organizēt siltumapgādes pakalpojumus, veikt ES finanšu instrumentu un valsts finansējuma piesaisti, piedalīties ES fondu projektos, apzināt jaunu siltumapgādes tīklu izbūves nepieciešamību, esošo tīklu rekonstrukcijas plānus, veicinot energoefektivitāti, izstrādāt jaunas siltumapgādes programmas.

Saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas tīmekļa vietnē publiski pieejamo komersantu reģistru⁴, SIA "Kārsavas namsaimnieks" nodrošina siltumenerģijas pārvadi un sadali (licence Nr. E23075), siltumenerģijas ražošanu (licence Nr. SR0291) un siltumenerģijas tirdzniecību (licence Nr. ST0094).

Apkurei pieslēgto daudzdzīvokļu dzīvojamo māju skaits ir 19, privātās ēkas – 3 un publisko iestāžu ēkas – 9, kopējā apkurināmā platība 17 778 m². Visām daudzdzīvokļu mājām ir uzstādīti jauni siltummezgli un siltumenerģijas skaitītāji, lai iedzīvotāji var sekot līdzi siltumenerģijas patēriņam. Siltumtīklu kopējais garums – 4,28 km.

Pakalpojuma sniegšana saistīta ar pašvaldībai stratēģiski svarīgu jomu un pastāv šķērsli (ierobežota sniegto pakalpojumu kvalitātes kontrole un siltumapgādes politikas īstenošanai nepieciešamas informācijas ieguve), nododot pakalpojuma sniegšanu privātajam sektoram.

Pašvaldības ieskatā, SIA "Kārsavas namsaimnieks" sniegtais stratēģiski svarīgais siltumapgādes pakalpojums atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, kā arī, SIA "Kārsavas namsaimnieks" darbības rezultātā tiek novērsta tirgus nepilnība VPIL 88. panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē, jo šobrīd privātais sektors patstāvīgi nav spējīgs nodrošināt siltumapgādes pakalpojumus Kārsavas pilsētā.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas, pārvades, sadales un tirdzniecības pakalpojumiem KP norāda, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma 51. panta pirmo daļu pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū⁵. Tā

⁴ <https://www.sprk.gov.lv/content/pakalpojumu-sniedzeji-4>

⁵ Enerģētikas likums, sk. <https://likumi.lv/ta/id/49833-energetikas-likums>

kā centralizētā siltumapgāde (pārvade un sadale) un siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība ir atsevišķi pakalpojumi, KP secina, ka centralizētās siltumapgādes pārvades un sadales pakalpojumu sniegšanas tirgū vēsturiski var būt izveidojies dabiskais monopols, kas izskaidrojams ar infrastruktūras izveidi un uzturēšanu un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama un nebūtu lietderīga, t.sk., ņemot vērā, ka Pašvaldības teritorijā izbūvētā siltumapgādes infrastruktūra nav atsavināma vai nododama lietošanā citam komersantam, jo tās izbūvei un attīstīšanai ir tikuši piesaistīti ES finanšu instrumentu līdzekļi. Līdz ar to, KP atzīst, ka SIA “Kārsavas namsaimnieks” sniegtie pamata pakalpojumi – siltumenerģijas pārvade un sadale – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu no Pašvaldības izvērtējuma secināms, ka Kārsavas pilsētas teritorijā nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu šos pakalpojumus, tādējādi, KP atzīst, ka atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam SIA “Kārsavas namsaimnieks”, nodrošinot siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, novērš tirgus nepilnību. Tomēr KP norāda, ka šo pakalpojumu sniegšanas tirgū potenciāli ir iespējama konkurence, tādējādi gadījumā, ja šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vēlētos ienākt privātie tirgus dalībnieki, SIA “Kārsavas namsaimnieks” atbilstoši Enerģētikas likuma 48. un 49. pantam būs jānodrošina iespējas arī privātajiem tirgus dalībniekiem realizēt to saražoto siltumenerģiju.

Vienlaikus izvērtējuma 23.lp. norādīts, ka, lai nodrošinātu deleģēšanas līgumā noteikto par infrastruktūras modernizāciju, energoefektivitāti, ka arī lai sekmētu siltumenerģijas pašizmaksas samazināšanos, tiek veikti rekonstrukcijas darbi, *tiek iepirkta lētāka siltumenerģija no citiem ražotājiem*. Līdz ar to KP aicina precizēt izvērtējumā norādīto informāciju.

4. Attiecībā uz teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības nodrošināšanas pakalpojumiem izvērtējumā norādīts, ka Pašvaldība ar deleģējuma līgumu ir piešķirusi tiesības SIA “Kārsavas namsaimnieks” veikt darbu pie Kārsavas pilsētas teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības, uzdodot šādus uzdevumus:

1) Kārsavas pilsētas publiskās teritorijas ietvju, brauktuviņu, zālienu un apstādījumu ierīkošanu un uzturēšanu, t.sk., koku un krūmu stādīšanu, puķu stādīšanu, puķu dobjū kompozīciju veidošanu, ietvju, gājēju celiņu un laukumu ierīkošanu, uzturēšanu un kopšanu pavasara – rudens sezonā, ietvju, gājēju celiņu un laukumu kopšanu ziemā, krūmu atvašu un zāles pļaušanu;

2) nodrošināt Kārsavas pilsētas parka, skvēru un zaļo zonu ierīkošanu un uzturēšanu;

3) veikt Kārsavas pilsētas parka aprīkojuma un infrastruktūras objektu tehniskā stāvokļa atjaunošanu, dzīvzogu apgriešanu, sauso zaru izzāģēšanu, zāles pļaušanu un apstādījumu kopšanu, kā arī koku lapu un kritušo zaru aizvākšanu; veikt publisku bērnu rotaļu laukumu un publiski pieejamu sporta laukumu uzturēšanu un sakopšanu;

4) veikt sabiedrisko tualetu ierīkošanu, tajā skaitā pārvietojamo biotualetu publiskās vietās, uzturēšanu.

Līdz ar to, lai Pašvaldība spētu realizēt un nodrošinātu to autonomu funkciju efektīvu, nepārtrauktu un kvalitatīvu izpildi, labākais risinājums Pašvaldības ieskaitā ir darbus deleģēt veikt kapitālsabiedrībai. Vairāku gadu pieredze liecina, par kapitālsabiedrības efektīvu un kvalitatīvu darbu izpildi. Ludzas novada teritorija ir sakopta, tādā veidā veicinot cilvēkus uz dzīvi apmesties Ludzas novada administratīvajā teritorijā.

Attiecībā uz SIA “Kārsavas namsaimnieks” sniegtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar teritoriju uzturēšanu un sakopšanu (ainavu veidošanu un uzturēšanu), dažāda veida tīrīšanas un uzkopšanas darbībām, ielu uzturēšanas pakalpojumiem, KP ieskatā, Pašvaldība nav veikusi atbilstošu izvērtējumu par attiecīgo pakalpojumu sniegšanas atbilstību kādam no VPIL

88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem.

KP norāda, ka, tās ieskatā, šo pakalpojumu sniegšanas tirgū pirmšķietami nav konstatējama tirgus nepilnība VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē, kā arī šo pakalpojumu sniegšana nevarētu tikt pamatota ar citiem VPIL 88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem. No likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 2. punkta izrietošā pašvaldības autonomā funkcija - gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu – var tikt organizēta citā veidā, nevis deleģējot šīs funkcijas veikšanu Pašvaldības kapitālsabiedrībai. KP vērtējumā Pašvaldība šādu pakalpojumu saņemšanai varētu organizēt publiskos iepirkumus, lai veicinātu privāto tirgus dalībnieku konkurenci un attīstību reģionā.

Noslēgumā KP norāda, ka tā ir iepazinusies ar SIA “Kārsavas namsaimnieks” 20.11.2020. apstiprinātajiem statūtiem, kuros norādīti 17 darbības veidi saskaņā ar NACE klasifikatoru, t.sk., tādi darbības veidi, kā izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās (55.10), personiskās drošības darbības (80.10), tekstilizstrādājumu mazgāšana un (ķīmiskā) tīrīšana (96.01), kas Pašvaldības sagatavotajā izvērtējumā nav analizēti.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība SIA “Kārsavas namsaimnieks” sniegtos pakalpojumus ir iedalījusi 4 grupās (no Pašvaldības autonomo funkciju izpildes izrietošie pārvaldes uzdevumi), sk. šī atzinuma 2. lp., izvērtējums būtu papildināms, precizējot, kurā no izvērtējumā analizētajām pakalpojumu grupām ietilpst statūtos norādītie darbības veidi, kā arī izvērtēt visu darbības veidu atbilstību VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem.

KP vērš Pašvaldības uzmanību, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana⁶, izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem⁷, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls.

KP aicina pārskatīt un precizēt SIA “Kārsavas namsaimnieks” statūtos noteiktos darbības veidus atbilstoši faktiskajai kapitālsabiedrības darbībai. KP norāda, ka, lemjot par attiecīgo darbības veidu saglabāšanu (turpināšanu), pašvaldībai jāveic izvērtējums par katru no šiem darbības veidiem, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai.

Pašvaldībai, veicot izvērtējumu par katru no šiem pakalpojumu veidiem, jāņem vērā, vai attiecīgos pakalpojumus pašvaldības teritorijā sniedz privātie tirgus dalībnieki, t.sk., ņemot vērā arī to, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotā Ludzas novada teritorija ir paplašinājusies, kā arī to, ka nepamatota pakalpojumu sniegšana var negatīvi ietekmēt privāto tirgus dalībnieku konkurētspēju.

KP norāda, ka gadījumā, ja attiecībā uz konkrētu pakalpojumu sniegšanu, Pašvaldība, veicot izvērtējumu, konstatētu, ka tirgus spēj nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, Pašvaldības kapitālsabiedrībai būtu jāatturas no turpmākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas. Gadījumā, ja Pašvaldības kapitālsabiedrība tomēr turpinātu sniegt šos pakalpojumus, tai regulāri būtu jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam.

Apkopojot šajā atzinumā sniegto KP viedokli, SIA “Kārsavas namsaimnieks” darbība namu pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, SIA “Kārsavas namsaimnieks” darbība sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas jomā, kā arī siltumenerģijas pārvade un sadale var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība

⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums>

⁷ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1060/download>

var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam.

Kā iepriekš norādīts šajā atzinumā, izvērtējums būtu papildināms⁸, veicot izvērtējumu daļā par pakalpojumu, kas saistīti ar teritoriju uzturēšanu un sakopšanu (ainavu veidošanu un uzturēšanu), dažāda veida tīrīšanas un uzkopšanas darbībām, ielu uzturēšanas pakalpojumiem, dažāda veida remontdarbu u.c. papildpakalpojumu atbilstību kādam no VPIL 88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem.

Tāpat izvērtējums būtu papildināms, norādot SIA “Kārsavas namsaimnieks” statūtos ietverto darbības veidu atbilstību izvērtējumā norādītajām pakalpojumu grupām.

Ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs vairākās kapitālsabiedrībās, kuru darbības veidi pārklājas (SIA “Ludzas apsaimniekotājs”, SIA “Kārsavas namsaimnieks”, SIA “Zilupes LTD”), KP aicina Pašvaldību vērtēt šo kapitālsabiedrību iespējamo reorganizāciju, piemēram, tās apvienojot, par secinājumiem iekļaujot informāciju papildinātajā līdzdalības pārvērtēšanas ziņojumā.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁸ Iesniedzot papildināto izvērtējumu KP.